

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΑΤΣΗΣ

Γιατί οι Γάλλοι δεν θέλουν να είναι Έλληνες;

ΣΠΥΡΟΣ ΣΤΑΛΙΑΣ

Σειρά Δημοσιεύσεων Οικονομικού Τμήματος
Αρ. 50

ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

Γιατί οι Γάλλοι δεν θέλουν να είναι Έλληνες

Σπύρος Στάλιας, Οικονομολόγος Ph.D.

Δύο μήνες, ίσως και παραπάνω, παρακολουθούμε τις εργατικές αναταραχές στη Γαλλία, και, από την άλλη πλευρά, την άρνηση της Γαλλικής Σοσιαλιστικής Κυβέρνησης να υποχωρήσει σε αυτά που απαιτεί να εφαρμόσει, καίτοι όλος ο Γαλλικός Λαός είναι εναντίον της. Τι θέλει η Γαλλική Κυβέρνηση; Να καταστήσει την οικονομία της Γαλλίας ανταγωνιστική, να εξάγει δηλαδή πιο πολλά και πιο πολλά στην Ευρώπη και στον Κόσμο όλο, πιο πολύ απ' ότι η Γερμανία, για να μπορεί να συνυπάρξει μαζί της. Για να γίνει όμως αυτό, απαιτείται να μειωθούν οι εργατικοί μισθοί, οι συντάξεις, και να διαλυθεί το κοινωνικό κράτος. Άλλος δρόμος δεν υπάρχει.

Ας δούμε αυτόν τον ισχυρισμό της Γαλλικής Κυβέρνησης κατά πόσο στέκει, και που αποτελεί, ο ισχυρισμός αυτός, τον μεγάλο πυλώνα που στηρίζεται το όραμα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Θα σας διηγηθώ δυο ιστορίες, με όσο απλό τρόπο μπορώ, να κατανοήσετε την στάση του Γαλλικού Λαού αλλά και την αξίωση των νεοφιλελεύθερων για το πώς η οικονομία πρέπει να λειτουργεί στην ΕΕ τον 21^ο αιώνα και που αυτό οδηγεί.

Ας πάμε μια βόλτα στο 19^ο αιώνα (επί της ουσίας θα σας μιλώ για τον 21^ο αιώνα). Πώς θα μπορούσε ένας εξαγωγέας εκείνη την εποχή, να είναι σίγουρος ότι ένας αγοραστής των εμπορευμάτων του, τα χρήματα που θα του έστελναν πίσω, θα είχαν αξία, και δεν θα ήσαν ένα μάτσο χαρτιά; Μην το ψάχνουμε πολύ. Η απάντηση είναι ότι δεν θα είχε καμία σιγουριά. Λόγω λοιπόν της έλλειψης της εμπιστοσύνης, το εμπόριο ήταν λίαν περιορισμένο, έως ότου ήρθε στη μέση ο χρυσός.

Με βάση την κατά συνθήκη πίστη, ότι ο χρυσός είναι αποθήκη αξίας, δηλαδή εγώ νομίζω ότι κάτι έχει αξία επειδή κάποιος άλλος νομίζει ότι έχει αξία, και στο τέλος όλοι μαζί πιστεύουμε ότι αυτό το πράγμα έχει αξία, ο χρυσός έλυσε το πρόβλημα της εμπιστοσύνης. Κατέστη το νόμισμα των διεθνών συναλλαγών. Με άλλα λόγια, X νομισματικές μονάδες του νομίσματος Y, θα ανταλλάσσονταν με Z γραμμάρια χρυσού και το πρόβλημα της εμπιστοσύνης λύθηκε.

Τι γινόταν ακριβώς; Κάθε χώρα «έδενε» το νόμισμα της με κάποια σταθερή ποσότητα χρυσού που κατείχε, γνωστή σε όλους εκ των πρότερων. Έτσι όταν μια χώρα έκανε μια εξαγωγή σε μια άλλη χώρα, γνώριζε ότι τα χρήματα που θα έπαιρνε, ήσαν εκπεφρασμένα σε χρυσό, που σήμαινε ότι ανά πάσα στιγμή ανταλλάσσονταν με μια συγκεκριμένη ποσότητα χρυσού. Με άλλα λόγια μπορούσε ο εξαγωγέας να απαιτήσει να φορτωθεί ο χρυσός από το λιμάνι του εισαγωγέα στο λιμάνι του εξαγωγέα.

Όσο η μετατρεψιμότητα σε χρυσό διατηρείτο, πράγμα απίθανο, δεν υπήρχε κανένα πρόβλημα, αλλά αν παρουσιαζόταν αδυναμία μια χώρα να τιμήσει την ισοτιμία του νομίσματος της, φαινόμενο σύνθητες, η χώρα πτώχευε, ετίθετο υπό επιτήρηση, το χρέος της αναδιαρθρώνονταν, η χώρα υποθηκευόταν, πλουτοπαραγωγικές πηγές της επωλούντο και συγκεκριμένα έσοδα από ορισμένα προϊόντα της χώρας πήγαιναν στους πιστωτές της.

Καθώς ο χρυσός μειωνόταν, η προσφορά του χρήματος μειωνόταν, οι μισθοί όπως και η τιμές μειώνονταν και έτσι υποτίθετο ότι η χώρα μακροχρονίως θα καθίστατο και πάλι ανταγωνιστική. Αλλά αυτό, όπως δεν αποδεικνύεται στη θεωρία, δεν απεδείχθη στην πράξη ποτέ, που η πράξη κρίνει και την θεωρία.

Καθώς η ύφεση και ο αντιπληθωρισμός δρούσαν μαζί, η οικονομία ήταν αδύνατον να ανακάμψει. Ο συνεχής δε δανεισμός, που ανακούφιζε βραχυχρονίως, έκανε μακροχρονίως τα πράγματα πιο χειρότερα. Η ανάπτυξη ήταν γραμμική προς τα κάτω, ενώ ο δανεισμός έτρεχε με εκθετική μορφή. Η χώρα ήταν αιχμάλωτη στα χέρια των δανειστών.

Ο μηχανισμός ο οποίος τελικά εκκαλείτο να σηκώσει το βάρος της ανταγωνιστικότητας της χώρας, με στόχο διατήρησης της ισοτιμίας του νομίσματος, ήταν ο μηχανισμός μείωσης των εργατικών μισθών συνεπικουρούμενος με αύξηση των επιτοκίων, αύξηση τη φορολογίας μείωσης των κρατικών δαπανών, πράγμα που δημιουργούσε μεγαλύτερη ύφεση και ανεργία εφιαλτική. Αυτοί που δεν εξημιώνονταν ήσαν οι τράπεζες και οι κάτοχοι κεφαλαίων.

Εδώ τελειώνει η πρώτη ιστορία και πάμε στην δεύτερη.

Το 1945 πιστέψαμε όλοι οι Ευρωπαίοι ότι μάθαμε πια την Γερμανία να ζει ειρηνικά μέσα στην Ευρώπη. Την βοηθήσαμε όλοι να βγει από την καταστροφή και μάλιστα να γίνει η μεγαλύτερη οικονομική δύναμη της Ευρώπης.

Εδώ όμως ανέκυψε ένα άλλο θέμα. Πως εμείς θα συνυπάρξουμε με μια τέτοια οικονομική υπερδύναμη με όρους αποτελεσματικότητας και παραγωγικότητας. Η Γερμανία παράγει τέτοια προϊόντα που και αν αυξηθεί η τιμή τους η ζήτηση τους δεν μειώνεται. Τα προϊόντας της έχουν την χαμηλότερη ελαστικότητα ζήτησης.

Οι Ευρωπαίοι στο πλαίσιο της προσπάθειας της ευρωπαϊκής ενοποίησης, θεώρησαν ότι είναι δυνατόν να παρακολουθήσουν την Γερμανία, αν έδεναν τα νομίσματα τους με το γερμανικό μάρκο σε κάποια ισοτιμία, που σημαίνει ότι θα υπήρχαν τιμές και πληθωρισμός ανάλογα της Γερμανίας. Αυτό πρακτικά σήμαινε ότι η υπόλοιπη ευρωπαϊκή βιομηχανία θα ήταν ανταγωνιστική της γερμανικής, με όρους τιμών και ποιότητας. Πόσο κοντή είναι η ανθρωπινή μνήμη. Τι ανοησία Θεέ μου.

Το 1990 στον ευρωπαϊκό μηχανισμό των ισοτιμιών, εισήλθε και η Αγγλία. Ο μόνος τρόπος όμως για να διατηρήσει την ορισμένη ισοτιμία η λίρα Αγγλίας προς το Γερμανικό μάρκο ήταν, ή να μειώσει δραματικά τους μισθούς και τις τιμές της που σήμαινε ανεργία ή να διαθέτει αποθετικά σε ξένο νόμισμα.

Έτσι όταν η λίρα Αγγλίας έχανε την αξία της, η Κεντρική Τράπεζα της Αγγλίας πούλαγε τα ξένα αποθεματικά που είχε, για να διατηρήσει την σχέση λίρας-μάρκου, αγοράζοντας πίσω τις λίρες.

Αλλά αν η αγορά υπολογίζει ότι δεν έχεις αρκετά αποθεματικά, τότε οι κερδοσκόποι στοιχηματίζουν εναντίον σου, και σε εξαναγκάζουν σε υποτίμηση και κερδίζουν την διάφορα της 'δεμένης τιμής' με την νέα τιμή της αγοράς του νομίσματός σου.

Το 1992 η λίρα Αγγλίας και η Ιταλική λιρέτα δεχτήκαν μια άνευ προηγουμένου επίθεση από τον γνωστό σε όλους μας George Soros που είχε υπολογίσει ότι η Αγγλία δεν είχε αρκετά αποθεματικά να στηρίξει την τιμή της λίρας. Ο George Soros και οι άλλοι κερδοσκόποι κέρδισαν αμύθητο πλούτο!

Οι Άγγλοι δεν είχαν άλλη επιλογή από το να αποχωρήσουν αναγκαστικά από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Ισοτιμιών τον γνωστό ως 'φιδάκι στο τούνελ', εκτός αν έκαναν γενναία υποτίμηση των μισθών και των τιμών τους, δηλαδή στα τέλη του 20^{ου} αιώνα, να επαναφέρουν τον κανόνα του χρυσού. Αυτό δεν τους έπαιρνε να το κάνουν.

Έφυγαν, άφησαν το νόμισμα τους να διακυμαίνεται ελεύθερα και αποκατέστησαν την εσωτερική ισορροπία της οικονομίας τους, ασκώντας ανεξάρτητη δημοσιονομική και νομισματική πολιτική.

Αυτή είναι και η αιτία που ποτέ η Αγγλία δεν υιοθέτησε το ευρώ και τώρα ετοιμάζεται να εγκαταλείψει εντελώς την ΕΕ. Αυτό θα το δούμε σε λίγες μέρες. Ελπίζω ότι δεν θα έχουν κοντή μνήμη.

Ας συνοψίσουμε τις δυο ιστορίες. Ο κανόνας του χρυσού ήταν από την φύση του αντιφατικός. Από την μια καθόριζε ένα κόσμο χωρίς πληθωρισμό, αλλά με τιμές αντιπληθωριστικές, που είχαν τεράστια επίπτωση στην καταναλωτική και επενδυτική δαπάνη με αποτέλεσμα ο κόσμος του 19^{ου} αιώνα και του 20^{ου} ως τα μισά του, να είναι ένας κόσμος θλιβερός για τους εργαζόμενους. Τον κανόνα του χρυσού η Ελλάδα τον πλήρωσε με 6 πτώχευσεις έως το 1932 και με μια καινούργια το 2010. Όλες οι πτωχεύσεις της χώρας έγιναν όταν η χώρα είχε ξένο νόμισμα. Αυτό ως Έλληνες δεν κάνει να το ξεχνάμε.

Ο κανόνας του χρυσού δημιούργησε δυο από τις μεγαλύτερες υφέσεις στην ιστορία της ανθρωπότητας, το 1870 και το 1930, ήταν υπεύθυνος για το 1^ο και 2^ο ΠΠ, γιατί κάθε Λαός προσπαθούσε το πρόβλημα του να το εξάγει στον άλλο Λαό, για την υπονόμευση της Δημοκρατίας στην Ευρώπη, για τον

ιμπεριαλισμό, και για τραγικά πανανθρώπινα εγκλήματα. Δεν είναι τυχαίο ότι όλα τα εργατικά κινήματα άνθισαν εκείνη την εποχή.

Τώρα αν στη θέση του χρυσού βάλετε το ευρώ, δεν θα κάνετε κανένα λάθος. Το ευρώ εκ κατασκευής έχει τις ιδιότητες του χρυσού και γι αυτό απαιτεί λιτότητα, κατάλυση του κράτους, διάλυση των εργατικών κατακτήσεων, εξευτελιστικούς μισθούς και συντάξεις.

Πάμε στην ουσία του θέματος του κανόνα του χρυσού και του ευρώ. Μια χώρα όταν αντιμετωπίζει οικονομική κρίση και έχει το δικό της νόμισμα, για να ξεφύγει από αυτή θα πρέπει ή να πληθωρίσει ή να αποπληθωρίσει ή να υποτιμήσει το νόμισμα της ή να πτωχεύσει.

Στην εποχή του χρυσού οι χώρες δεν μπορούσαν να πληθωρίσουν την οικονομίας τους, το κράτος δηλαδή να δαπανήσει, ούτε να υποτιμήσουν το νόμισμα τους λόγω του κανόνα του χρυσού. Το μόνο περιθώριο που είχαν ήσαν να πτωχεύσουν, που δεν ήταν επιθυμητό, και έτσι το μόνο που έμενε ως άσκηση πολιτικής ήταν η διάλυση του κοινωνικού κράτους, η πώληση του και η δραματική μείωση μισθών και συντάξεων με αποτέλεσμα την φτώχεια. Ασκούσαν μόνο εισοδηματική πολιτική τα κράτη και οι κυβερνήσεις προς τα κάτω.

Το ευρώ ως καθεστώς είναι ακόμα πιο σκληρό από το καθεστώς του χρυσού. Φυσικά εδώ δεν υπάρχει η μετατρεψιμότητα του νομίσματος σε χρυσό, αλλά η εμπιστοσύνη ότι το κράτος, έως το τελευταίο ευρώ, θα εξοφλήσει τα χρέη του, πράγμα που οδηγεί κατ'ευθείαν σε πολιτικές λιτότητας, όπως και ο χρυσός 80 χρόνια πριν. Είναι σαν να έχουμε καθεστώς χρυσού στην καρδιά της Ευρώπης το 21^ο αιώνα.

Στο κάτω κάτω, και όπως έγινε, τα κράτη κάποια στιγμή αποτίναξαν την μετατρεψιμότητα του νομίσματος τους σε χρυσό και πορεύτηκαν στην ανάπτυξη. Εμείς τώρα ούτε αυτό δεν μπορούμε να κάνουμε αφού οι πάνσοφοι ηγέτες μας παρέδωσαν τις τυπογραφικές πρέσες των Εθνικών Νομισμάτων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και στους Γερμανούς. Δεν μπορούμε να πάμε πίσω μέσα από το παρόν καθεστώς. Μας απομένει η άσκηση εισοδηματικής πολιτικής προς τα κάτω, με άλλα λόγια η φτώχεια ως άσκηση πολιτικής.

Αν μελετήσουμε την εφαρμογή της λιτότητας ως πολιτικής στις ΗΠΑ 1921-1937, στη Μεγάλη Βρετανία 1921-1939, στη Σουηδία 1921-1938, στη Γερμανία 1923-1933, στην Ιαπωνία 1921-1937, στη Γαλλία 1919-1939 και από την εφαρμογή της λιτότητας σε διάφορα κράτη από το 1980 έως το 1990 και από το 2008 έως το 2016 στην Ευρώπη δυο πολύτιμα μαθήματα παίρνουμε.

Το πρώτο μάθημα είναι ότι η λιτότητα ποτέ δεν λειτούργησε όσες φορές έχει εφαρμοστεί. Αναγνωρίζοντας αυτό, το δεύτερο μάθημα είναι, ότι οικοδομώντας την ευρωπαϊκή νομισματική πολιτική πάνω στον

αποπληθωρισμό, αυτό σταματά την ανάπτυξη σε κράτη με μικρότερη παραγωγικότητα, τα αιχμαλωτίζει στους τραπεζίτες, καταλύει τελικά την Κοινωνική Δημοκρατία, μετατρέποντας τους ευρωπαϊκούς λαούς σε άτομα στη ζούγκλα. Δεν μπορεί οι λαοί να φτωχαίνουν και οι τραπεζίτες και οι άθλιοι προδότες πολιτικοί τους να ευημερούν.

Η αίσθηση μου είναι ότι ο Γαλλικός Λαός αυτά τα έχει κατανοήσει και για αυτό δεν θέλει να είναι ο παθητικός Ελληνικός Λαός.